MAATALOUS

Miksi laiduntaa sellaisilla laitumilla, josta heinä voidaan korjata? Järkevämpää on laittaa karja laitumille, mistä sitä ei voida kerätä. **ISÄNTÄ JARI UKKONEN, SÄKYLÄ**

Luonnonlaidunnuksella pelastetaan katoavia perinneympäristöjä

Metsälaidunperinne halutaan elvyttää. Laitumet hävisivät, kun maa- ja metsätaloustuotantoa alettiin 1900-luvun puolivälissä tehostaa.

PARAINEN (MT)
”Metsälaidunnuksen voidaan ajatella olevan askel taaksepäin maataloudelle, mutta eläinten hyvinvoinnille ja luonnon monimuotoisuudelle laidunnustapa on selvä askel eteenpäin”, sanoo perinneympäristöjen hoidon asiantuntija, Nystun tilan renki **Jukka Tobiasson**.

Tobiassonilla on yli kymmenen vuoden kokemus metsälaidunnuksesta.

Metsälaidunnus oli Suomessa suosittua aiemmin, mutta loppui lähes kokonaan 1950-luvulla.

Laitumet kasvavat umpeen, minkä vuoksi luonnon monimuotoisuus köyhtyy. Uusiman uhanalaisuusarvion mukaan Suomen perinneympäristöissä, kuten metsälaitumissa, elää 400 uhanalaista lajia.

Tulokset näkyvät nopeasti

Kasvillisuus monipuolistuu ja palautuu jo parin vuoden sisällä laidunnuksen aloittamisesta. Samalla palaavat myös hyönteiset ja linnut.

”Tulokset näkyvät melko nopeasti, kun metsälaidunnus on aloitettu”, kertoo Tobiasson.

”Maiseman ei pidä antaa vain rehottaa, silloin kasvusto köyhtyy.”

WWF Suomi ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio ovat käynnistäneet tänä vuonna nelivuotisen hankkeen, jonka tarkoituksena on edistää puustoisten perinneympäristöjen hoitoa Lounais-Suomessa.

WWF arvioi, että metsälaitumien turvaaminen vaatisi nykyisten lisäksi noin kaksinkertaisen määrän kunnostettavia. Nykyisin metsälaitumia on noin 5 000–9 000 hehtaaria.

Hankkeen ainut mallikohde sijaitsee Paraisilla Korppoon Wattkastissa Nystun tilalla.

Pehmeiden arvojen kannattajille

Tobiasson sanoo, että monet nuoret karjankasvattajat ovat kiinnostuneita metsälaiduntamisesta. Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen on heille tärkeää.

Metsälaidunnus sopii pehmeiden arvojen kannattajille, joille ensisijainen tavoite ei ole taloudellisen hyödyn saaminen.

Tehokkaalle karjankasvatukselle luonnonlaiduntaminen ei ole paras ratkaisu.

Säkyläläinen isäntä **Jari Ukkonen** kertoo, että metsälaiduntamisen hyödyt tajuaa, kun käyttää käytännön järkeä.

”Miksi laiduntaa sellaisilla laitumilla, josta heinä voidaan korjata? Järkevämpää on laittaa karja laitumille, mistä sitä ei voida kerätä.”

Ukkosten tilalla lehmät ovat olleet jo yhdeksän kesää muiden mailla. Nyt Ukkosten ylämaankarja laiduntaa Turun Ruissalon maisemissa.

Ukkosen toiveena on, että yhä useampi karjankasvattaja kiinnostuisi metsälaiduntamisesta.

”Viljelijöiden pitää kantaa vastuu ympäristöstä ja eläinten hyvinvoinnista.”

Metsälaidunnus ei sovi talousmetsiin

Tapion metsäasiantuntija **Airi Matila** sanoo, ettei metsälaidunnus välttämättä sovi kaikille metsänomistajille.

”Metsälaidunnus sopii metsiin, joissa on monipuolista puustoa. Sellaiset metsät eivät sovi välttämättä metsälaitumiksi, joista halutaan ensisijaisesti taloudellista hyötyä.”

”Metsänomistajat, jotka arvostavat kaunista maisemaa, esimerkiksi kesämökkinsä ympärillä, voisivat olla kiinnostuneita metsälaiduntamisesta”, kertoo Matila.

ELINA HELMANEN

Maiseman ei pidä antaa vain rehottaa, silloin kasvusto köyhtyy.

JUKKA TOBIASSON

MARITA WAENERBERG

Nystun tilan lehmät laiduntavat metsälaitumilla. Samalla ne hoitavat metsää syömällä ja tallomalla kasvustoa.

Tapion metsäasiantuntija Airi Matila (vas.) ja säkyläläiset karjankasvattajat Jari ja Pauliina Ukkonen tutustuivat kasvustoon.

Uteliaat lehmät tulivat metsän siimeksestä tarkastelemaan laitumeen tutustujia.

Isolinnunruoho on yksi metsälaitumen monista kauniista kukista.

WWF haluaa niittylihalle laatuvaatimukset

PARAINEN (MT)
Ympäristöjärjestö WWF haluaa luonnonlaidunlihalle ekologisesti kestävät kriteerit.

WWF Suomen metsäasiantuntija **Panu Kunttu** puhui viime viikolla Paraisilla järjestetyssä tilaisuudessa, jossa esiteltiin WWF Suomen ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion yhteistä Puustoisten perinneympäristöjen hoito luonnonlaiduntamisella -hanketta.

Eräs hankkeen tavoitteista on niin sanotun niittylihan tunnetuksi tekeminen.

Suomessa ei ole laadittu yhtenäistä tarkkaa määritelmää siitä, mitä luonnonlaidunlihalla tarkoitetaan.

Laatuvaatimuksien taustalla on halu vahvistaa luonnonlaidunnuksen taloudellista kannattavuutta.

”Luonnonlihassa on myös taloudellinen puoli ekologisuuden lisäksi”, toteaa Panu Kunttu.

”Ruuan alkuperä ja eettisyys kiinnostavat kuluttajaa yhä enemmän. Luonnonliha toisi lisäarvoa markkinoille”, Kunttu uskoo.

ELINA HELMANEN

Etiopiassa lypsykoneet ovat harvassa. Pro Agrian palveluryhmäpäällikkö Sanna Nokka esittelee laitteita vieraille.

Hyvinkään ammattikoulu Hyrian opiskelija Sini Saramo ottaa alkusuihkeita.

KIMMO HAIMI

Sini Saramo selostaa maitomittarin toimintaa Tamiru Negeralle.

Etiopialaiset tuotosseurantaopissa Suomessa

HYVINKÄÄ (MT)
Etiopialaisen keinosiemennysjärjestön National Artificial Insemination Centerin asiantuntijat ovat viettäneet kaksi viikkoa Pro Agrian vieraina. Matkan tarkoitus on suomalaiseen tuotosseurantajärjestelmään tutustuminen.

Heti Suomeen saavuttuaan **Demere Fikremariam**, **Besufekad Jufar** ja **Tamiru Negera** hämmästelivät hyödyntämättömän laidunmaan määrää. Miesten mielestä oli outoa, että kaikki maa on jonkun omistuksessa eikä lehmiä voi viedä laiduntamaan mihin tahansa.

Tilavierailuilla ihmetystä on aiheuttanut se, että muutama ihminen vastaa kaikesta. NAIC:n omalla tilalla on 300 nautaa ja lähes 200 työntekijää. Kaikilla on oma tehtävänsä: on siivoojia, ruokkijoita, vartijoita...

Paljon työllistää myös itse lypsy, joka tehdään käsin. Lypsykoneita on vain muutamalla tilalla. Ne eivät myöskään herätä paljon kiinnostusta, koska 85 miljoonan asukkaan maassa lypsäjiä riittää.

Etiopian maidontuotanto pientä

Tyypillinen etiopialainen tila on muutama lehmä perheen takapihalla. Lehmien hoito työllistää koko perheen, ja maidosta saaduilla rahoilla lähetetään lapset kouluun. Suuria, kaupallisia tiloja on alle 20 prosenttia kaikista tiloista.

Pienimuotoisen toiminnan vuoksi maassa ei ole keskitettyä tuotosseurantaa eikä eläinrekisteriä. Maan 54 miljoonasta naudasta yhdeksän miljoonaa on lypsylehmiä. Keskituotos on 500–1 000 kiloa vuodessa.

Maidosta suuri osa tuodaan ulkomailta. Kulutus kuitenkin lisääntyy samaa tahtia väestön kanssa, ja paikallinen maatalousministeriö haluaisi lisätä maan omavaraisuutta.

Vetoapua Suomesta

Ulkoministeriön rahoittamasta koulutushankkeesta vastaa MTT. Pro Agria Keskusten Liitto, Faba ja Laskentakeskus kouluttavat kukin vuorollaan NAIC:n työntekijöitä.

NAIC:n tarkoitus on aloittaa tuotosseuranta elokuussa muutamalla tilalla ja laajentaa hiljalleen koko maahan. Tuotosseurannan ja eläinrekisterin lisäksi etiopialaiset ovat kiinnostuneita ”eksoottisista” roduista. Ayrshiren, holsteinin ja jerseyn risteyttäminen alkuperäisrotuihin voisi luoda kannan, joka lypsäisi hyvin ja kestäisi kuumuutta.

Pro Agria Maidon kehityspäällikön **Tuija Huhtamäen** mukaan vierailijoita on mietityttänyt mittalypsyjen ja näytteenottojen aiheuttama lisätyö. He ovat kuitenkin vakuuttuneet suomalaisten tuottajien positiivisista kokemuksista.

KATJA SAHLSTEDT

Tarkastajat aloittivat peltoalatukien valvonnan

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (elykeskusten) tarkastajat ovat aloittaneet viikko sitten peltoalaan perustuvien tukien sekä täydentävien tukien ehtojen tilavalvonnat.

Maaseutuviraston (Mavi) tavoite on, että valvonnat olisi tehty 15.11. mennessä.

Runsas 60 000 maatilaa haki tänä vuonna peltoalaan perustuvia tukia. Tiloista noin 3 600 tarkastetaan kesän ja syksyn aikana. Mavi on valinnut tarkastettavat tilat satunnais- ja riskiotannoilla.

Valvontakäynnillä tarkastaja käy läpi tilan kasvulohkojen pinta-alat, viljelykasvit ja tukiehtojen noudattamisen.

Pinta-alat mitataan joko pellolla GPS-laitteella tai karttasovelluksen avulla. Mittaukset voivat muuttaa lohkon pinta-alaa ja digitointia.

Tarkastettavasta 3 600 tilasta noin 700:llä käydään peltotukien ehtojen lisäksi läpi täydentävien tukien ehdot.

Näiltä tiloilta tarkastetaan, miten nitraattiasetusta, pohjavesisäädöstä, luonto- ja lintudirektiiviä sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusta on noudatettu. Valvonnat ovat edellytys sille, että tuet voidaan maksaa.

Viimeinen kylvöpäivä on tänä vuonna 30.6. Viljelijä voi kuitenkin aina perua tuet lohkolta kokonaan tai osittain ennen valvonnasta ilmoittamista lomakkeella 145.

Ennen tarkastajan käyntiä kaikki tarvittavat asiakirjat kannattaa ottaa esille ja tarkistaa, että niiden tiedot ovat ajan tasalla.

Tarkastettavista asiakirjoista on listaus Mavin oppaassa Peltoja eläintukien valvonta. **MT**

Viron Rakveressa saa maitoa automaatista

Viron Rakveren kaupungin asukkaiden ei enää tarvitse lähteä maitohinkin kanssa naapuritilalle kyselemään tuoretta maitoa. Pastöroimatonta ja homogenisoimatonta maitoa on saanut toukokuun lopusta lähtien ostaa suoraan maitoautomaatista. Põhjakeskus-kauppakeskuksessa sijaitseva automaatti on Viron ensimmäinen. Asiasta uutisoi sanomalehti Maaleht.

Asiakas voi ottaa mukaansa oman astian maitoa varten ja ostaa automaatista täsmälleen haluamansa määrän. Yksi litra rakvereläisen Vaekülan tilan maitoa maksaa automaatissa 90 senttiä.

Maitoautomaatin laittoi pystyyn maatalousosakeyhtiö A Piim, jonka edustajan **Alo Altermannin** mukaan automaatista voidaan myydä 150–200 litraa maitoa päivässä. Toistaiseksi kaupaksi on käynyt arkisin 30–40 litraa maitoa, viikonloppuisin muutama kymmenen litraa enemmän.

Altermannin mukaan yritys aikoo tuoda muutaman samanlaisen automaatin myös pääkaupunkiin Tallinnaan.

SILJA HURSKAINEN